



TJÄNSTESKRIVELSE

2017-11-22

Arbetslivskontoret

Arbetslivsnämnden

Kommunstyrelsen

Uppsägning av avtal med Kommunförbundet Stockholms län om överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samverkan kring Sfi-bas-utbildning för kortutbildade och analfabeter

Dnr: KS 17/349, ALN 17/024

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun, Vuxenutbildningen, har idag ett avtal med Kommunförbundet Stockholms län (KSL) att vara delaktiga i en samverkan kring SFI-basutbildning för kortutbildade och analfabeter. Framtiden för BAS-samverkan är osäker i sin nuvarande form då andra kommuner har skapat egna lösningar utifrån lokala behov och förutsättningar. Detta har resulterat i att BAS-noderna inte fått den tillströmning av studerande från andra kommuner som var tänkt vid införandet. Vuxenutbildningens ledning finner att avtalet är ogynnsamt för verksamhetens utveckling och avser därför att säga upp avtalet med KSL gällande att Södertälje ska vara en BAS-nod. Verksamheten tar nu höjd för nya försättningar i samhället samt nya lokala behov. Samarbetet med andra aktörer inom Södertälje kommun har ökat avsevärt och tillsammans med dessa kommer en verksamhet som är mer anpassad för målgruppen att utvecklas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2017-11-22

Avtalet med KSL och övriga kommuner

Ärendet

Bakgrund

Södertälje kommun, Vuxenutbildningen, har idag ett avtal med Kommunförbundet Stockholms län (KSL) att vara delaktiga i en samverkan kring SFI-basutbildning för kortutbildade och analfabeter. Södertälje är en av tre BAS-noder tillsammans med Järfälla kommun och Sigtuna kommun. Vi upplever att framtiden för BAS-samverkan är osäker i sin nuvarande form då andra kommuner har skapat egna lösningar utifrån lokala behov och förutsättningar. Detta har resulterat i att BAS-noderna inte fått den tillströmning av studerande från andra kommuner som var tänkt vid införandet.

I snitt har vi ca 50 studerande inskrivna på BAS. För närvarande har vi åtta studerande som inte är skrivna i Södertälje. De kommer från Gnesta, Salem och nu på senare tid även från Trosa. Ingen av dessa kommuner har SFI A-nivå. Deltagarna saknar ofta skolbakgrund och kan inte

läsa och skriva på sitt modersmål. Ofta har de gått några månader på SFI B-nivå i sin hemkommun, vilket inte har fungerat eftersom undervisningen på SFI B-nivå inte är anpassad till deltagare som saknar skolbakgrund.

Personalen upplever också det övergripande organisatoriska arbetet inom BAS som mycket komplext och inte så resurseffektivt som det skulle kunna vara. Ledningen och BAS-utbildningens personal har därför fört samtal om utvecklingen och organisationen för utbildningen samt om hur vi ska kunna erbjuda en mer adekvat och målgruppsanpassad utbildning för medborgare som inte har med sig utbildning från hemlandet och/eller är analfabeter.

Under 2017 har verksamheten påbörjat ett arbete för att ge förutsättningar för att i ännu större utsträckning kunna bemöta dessa studerandes behov. Det finns stora fördelar med att kunna anpassa verksamheten efter rådande lokala förutsättningar och i samarbete med arbetsförmedlingen och andra verksamheter inom kommunen. Vi har i denna utveckling sett att samverkansavtalets villkor försvårar denna utveckling. Bl a finns i avtalet skall-krav på utbildningen som inte matchar lokala behov. Det gäller t ex visst innehåll i undervisningen som reglerar vissa anställningar. Vidare ska representanter för verksamheten delta i gemensamma möten för BAS-noden som inte upplevs givande utifrån våra studerandes behov.

Södertälje vuxenutbildning har därför sedan hösten 2016 kontinuerligt fört diskussioner med personal samt KSL gällande effektiviteten av verksamheten BAS. Utfallet av dessa diskussioner har landat i att ledningen finner att avtalet är ogynnsamt för verksamhetens utveckling och avser därför att säga upp avtalet med KSL gällande att Södertälje ska vara en BAS-nod. Uppsägning av samverkansavtalet sker enligt avtalet genom beslut i ansvarig nämnd. Vid ett utträde som BAS-nod har vi förbundit oss att låta befintliga elever gå klart sin utbildning. Detta beräknas till ca 1 år efter beslut. I dagsläget beräknar vi att det kan röra sig om ett 40-tal studerande vilka kommer gå kvar under avvecklingen av BAS. Självklart kommer vi även fortsättningsvis erbjuda andra kommuner att ta del av våra utbildningar för målgruppen vid behov.

Verksamheten nuläge och framåt

Alla de positiva erfarenheter och lärdomar vi har fått via BAS tar vi med oss och bygger vidare på i den fortsatta verksamheten, samtidigt som vi tar höjd för nya förutsättningar i samhället samt nya lokala behov. Samarbetet med andra aktörer (Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet, försörjningsstöd, Arbetslivskontorets verksamheter m m) inom Södertälje kommun har ökat avsevärt och vi ser möjligheter att tillsammans bygga upp en verksamhet som är mer anpassad för målgruppen, och därmed skapa bättre förutsättningar för dessa att komma ut i egen försörjning eller vidare studier. Det finns också klara synergieffekter med projektet Samspråk, vilket är ett samarbetsprojekt mellan samordningsförbundet, Arbetsförmedlingen och Vuxenutbildningen. I projektet, som är finansierat av Arbetsförmedlingen och samordningsförbundet, riktar vi särskild uppmärksamhet till kvinnor långt från arbetsmarknaden. Det kommer inom Samspråksprojektet finnas ett väl utvecklat elevvårdsarbete med bland annat hälsopedagoger, kuratorer, specialpedagoger m m. Vi ser att dessa resurser även kan kopplas till arbetet med vår vidareutveckling av nuvarande BAS.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Den planerade förändringen är inte förknippad med ökade kostnader. Det blir dock möjligt att göra en bättre anpassning av kursinnehållet och därmed undervisningen efter lokala behov och elevernas individuella förutsättningar genom kortare beslutsvägar för anpassningar i undervisningen. Det finns därmed klara organisatoriska fördelar med att driva arbetet i egen form, vilket kommer att skapa fördelar i form av effektivare användning av personal.

Ett bättre resursutnyttjande inom och mellan verksamheterna är en fördel då målgruppen är resurskrävande eftersom de studerande har behov av många olika insatser och ofta är mycket långt från utbildning och egenförsörjning. Huvudfokus för vuxenutbildningen ligger i att inom ekonomisk ram erbjuda ännu bättre kvalitet genom samarbete med t ex Arbetsmarknadsenheten, försörjningsstöd och Arbetsförmedlingen samt andra lokala aktörer. Detta för att förhindra att elever efter avslutad utbildning hamnar i eller tillbaks till försörjningsstöd. Ett bästa utfall är givetvis att vi även kan förkorta vägen till utbildning och egenförsörjning.

Förvaltningens förslag till Arbetslivsnämnden:

Arbetslivsnämnden tillstyrker att kommunstyrelsen beslutar att säga upp avtalet med KSL "Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samverkan kring Sfi-basutbildning för kortutbildade och analfabeter".

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att säga upp avtalet med KSL "Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samverkan kring Sfi-basutbildning för kortutbildade och analfabeter".



Richard Sundbom

Stadsdirektör



Monica Sonde

Utbildningsdirektör

Handläggare: Achilles French & Andreas Thun

Rektor / Enhetschef

Vuxenutbildningen

Telefon (direkt): 08-52301349 08-52301751

E-post: achilles.french@sodertalje.se, andreas.thun@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Kommunförbundet Stockholms län

Vuxenutbildningen

Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samverkan kring Sfi-bas- utbildning för kortutbildade och analfabeter

SYFTE OCH MÅL

Sfi-bas riktar sig till invandrade personer med kort eller ingen utbildning. Syftet med utbildningen är att förbereda individen för en snabbare väg till egenförsörjning. En grundtanke kring sfi-bas är att kommunerna samarbetar så att de studerande samlas hos de sfi-bas-noder som godkänts i länet. Samarbetet skapar förutsättningar för en kvalitativ utbildning som ger individen möjlighet att utvecklas genom att kunskap, kompetens, resurser och erfarenhet samlas på några noder i länet.

Målen med Sfi-bas är att de studerande effektivt:

- lär sig det svenska språket enligt kursplan för sfi
- lär sig läsa och skriva
- får kunskaper om det svenska samhället som möjliggör ett självständigt liv
- får kunskap om den svenska arbetsmarknaden och förbereds till arbete

§1 ÖVERENSKOMMELSENS PARTER

Parterna i överenskommelse är de kommuner i länet som beslutat att anta denna.

§ 2 DEFINITION AV SFI-BAS

Sfi-bas är en grundutbildning för målgruppen invandrade personer som är analfabeter eller kortutbildade och som utifrån kartläggning av förkunskaper har behov av utbildningen. Utbildningen innehåller svenskundervisning enligt kursplan för sfi studieväg 1 kurserna A och B, alfabetisering, basämnen såsom grundläggande matematik, omvärldskunskap och hälsa/motion samt arbetsmarknadsintroduktion, se därutöver § 4.

§ 3 SFI-BAS-NOD

Sfi-bas organiseras genom att samma utbildning bedrivs av flera utbildningsanordnare på olika platser i länet. Varje enhet benämns sfi-bas-nod. En sfi-bas-nod är en utbildningsenhet för ovanstående målgrupp som godkänts enligt § 5. Flera noder bör finnas i länet, varav en skall fungera som samordnande nod. Den samordnande noden är sammankallande för det nätverk av noder som finns i länet och ansvarar för kvalitetssäkringen av noderna, se § 6. Samarbetet mellan noderna syftar till likvärdighet.

Uppbyggnad av ny sfi-bas-nod ska ske i samråd med den samordnande noden utifrån kriterier enligt § 4 och till detta avtal bilagda kvalitetskriterier. Godkännande av ny nod sker efter samma rutin som för nya sfx och beskrivs i § 5.

Med anordnare av sfi-bas-nod kan avses såväl en kommunal anordnare i egen regi som en enskild anordnare som har ett gällande avtal med någon av länets kommuner. Om enskild anordnare ansöker om att bli en sfi-bas-nod skall ansvarig kommun vara underrättad. Skulle en privat anordnare inte längre ha avtal med en kommun att bedriva sfi och kommunal vuxenutbildning får anordnaren inte längre bedriva sfi-bas.

§ 4 KRITERIER

För att bli godkänd som en sfi-bas-nod måste utbildningen uppfylla följande kriterier:

- Sfi-bas-noden ska rikta sig till individer som är analfabeter eller kortutbildade och som är berättigade att studera på sfi
- Sfi-bas-noden ska erbjuda en utbildning med följande delar:
 - Undervisning i svenska med en deltagaraktiv metod
 - Undervisning i basämnen matematik, omvärldskunskap/samhällskunskap, hälsa, data
 - Grundläggande läs- och skrivinlärning
 - Modersmålsundervisning
 - Modersmålstöd i undervisningen
 - Arbetsmarknadsintroduktion
- Sfi-bas-nodens undervisning ska utgå från och anpassas till individens befintliga kunskaper och erfarenheter.
- Sfi-bas-noden ska ta emot sökande från länets alla kommuner och antagningen ska i möjligaste mån ske kontinuerligt under året.
- Sfi-bas ska erbjudas som heldagsutbildning.
- Sfi-bas-noden ska delta och följa samordnarnodens kvalitetsarbete för likvärdighet i utbildningen i länet samt i övrigt kvalitetsarbete inom länets vuxenutbildning.
- Sfi-bas-noden har förutsättningar för ett långsiktigt stabilt genomförande av sfi-bas, t.ex. utifrån deltagarunderlag.

§ 5 ANSÖKAN OCH BESLUT OM NYA SFI-BAS-NOD

Om en anordnare vill starta en sfi-bas-nod ska en ansökan lämnas till KSL. Ansökan ska innehålla följande uppgifter:

- beskrivning av hur de angivna kriterierna i § 4 är uppfyllda
- specificerad kostnadsberäkning
- beskrivning av hur utbildningens innehåll och kursplan kommer att genomföras
- beskrivning av kommunens förutsättningar vad gäller prognosticerat deltagarunderlag i kommunen och grannkommuner, språkgrupper, avstånd till övriga noder m.m.

KSLs kansli granskar, i samråd med den samordnande noden, att ansökan uppfyller kriterierna och därefter sker samråd med olika tjänstemannanätverk inom ramen för KSL. Beslut om att inrätta ett ny sfi-bas-nod fattas av KSL's styrelse utifrån ansökan och övrig beredning.

§ 6 SAMORDNANDE NOD

För att säkerställa en likvärdig basutbildning av god kvalitet i länet krävs intern samordning mellan sfi-bas-nod- anordnarna. Ansvarig för detta är en kommun som fungerar som samordnande nod. Den samordnande nodkommunens uppgifter är att

- Samordna basutbildningens kvalitetsarbete
- Viss kompetensutveckling av personal
- Skapa och upprätthålla nätverk mellan noderna

Samordnande nod har till sin hjälp en operativ styrgrupp. Den operativa styrgruppen beslutar om gemensam utveckling för sfi-bas och övrigt gemensamt arbete inom ramen för modernas ansvar.

Samordnande nod i länet är fr.o.m. 2014 sfi-bas-noden i Södertälje. Ansvarig samordnande nod-kommun kan bytas då behov av detta framkommer till KSL. Senast nio månader innan ett byte skall ske anmäls det till vuxenutbildningsregionens styrgrupp som beslutar om upphävande av ansvaret och om ny samordnande nod.

§ 7 SFI-BAS-NODENS ÅTAGANDE

De uppgifter sfi-bas-noden ska lämna till hemkommunen är:

1. ett antagningsbesked som ska innehålla följande uppgifter:
 - om den sökande blivit antagen eller inte och skäl för de sökande som inte blivit antagen
 - startdatum
 - beräknat (preliminärt) slutdatum
2. under utbildningens gång:
 - meddela hemkommunen om den studerande gjort avbrott samt orsak till avbrottet
3. i samband med avslut:
 - meddela den studerandes resultat (betyg/intyg)
4. en gång om året sammanställa en rapport till KSL som ska innehålla följande:
 - antal inskrivna studerande per kommun
 - hur många som gjort avbrott samt skäl för avbrottet
 - hur många som inte blivit antagna och av vilka skäl
 - hur många studerande som fått betyg sfi A och B.
 - hur många som klarat de för sfi-bas specifika målen för utbildningen.

Efter avslutad utbildning i sfi-bas ansvarar sfi-bas-noden för överlämningen till hemkommunen, se bilagan kvalitetskriterier.

Sfi-bas-noden skall delta i den operativa styrgruppen samt i den samordnande nodens insatser för bibehållen och stärkt kvalitet, kompetensutveckling och övrig samordning för likvärdig sfi-bas-utbildning enligt § 4. Sfi-bas-noden skall också delta i länets övriga kvalitetsarbete.

Sfi-bas-noden tecknar försäkringar och upprätthåller sådana för sin verksamhet.

§ 8 HEMKOMMUNENS ÅTAGANDE

Hemkommun är den kommun där den studerande är folkbokförd.

Hemkommunens åtagande är att hänvisa potentiella deltagare inom berörd målgrupp till en sfi-bas-nod, noden gör därefter en bedömning av om vederbörande ska erbjudas plats eller inte. Vid nekande beslut från noden skall detta motiveras till hemkommunen. Hemkommunen förbinder sig att till sfi-bas-noden betala interkommunal ersättning, enligt fastslagen prislista i enlighet med § 10.

De uppgifter hemkommunen ska lämna till sfi-bas-noden är:

1. namn och personnummer på den studerande
2. kontaktperson till den som ska ta emot faktura från sfi-bas-noden

§ 9 BETALNINGSMODELL

Sfi-bas-nodens ersättning

Priset ska gälla per månad och faktureras månadsvis i efterskott. För studerande som deltar i utbildningen del av månad utgår ersättning för antal studiedagar med en 1/20-del av månadsersättningen.

Kostnadsansvarig kommun

Den kommun där den studerande är folkbokförd den 10:e i månaden har kostnadsansvaret för hela kalendermånaden. Om folkbokföringskommun ändras efter den 10:e övergår kostnadsansvaret till den nya folkbokföringskommunen från och med den första i nästkommande månad.

Längre frånvaro

Studerande, som påbörjat en kurs och därefter uteblivit från den under mer än tre veckor i följd utan att detta har berott på sjukdom eller beviljad ledighet (SFS 2011:1108 7 kap § 1), skrivs ut. Individens sista närvarodag är utskrivningsdatum och ersättning utgår fram till detta datum. Sfi-bas-noden meddelar hemkommunen utskrivningen senast i samband med faktureringen.

Ersättning i förhållande till innehållet i utbildningen

Sfi-bas-noden anger den beräknade kostnaden utifrån en uppskattad gruppstorlek i samband med ansökan om att få starta utbildningen. Kostnaden och ersättningen till sfi-bas-noden fördelas därefter per studerande. Priset inkluderar kostnader för den språkinriktade utbildningen, basämnen, modersmålsundervisning, modersmålsstöd, vardagligt stöd, olika typer av arbetsmarknadsförberedande åtgärder och aktiviteter samt en avgift till samordnande nod, se budget i bilaga.

Modell för årlig uppräknings av ersättningen

Förslag till uppräknings av ersättningen för sfi-bas-utbildning beslutas av KSLs styrelse. Ersättningen justeras årligen mot bakgrund av kommunernas kostnadsutveckling. Utvecklingen mäts genom att använda delar av den modell som fr.o.m. år 2015 används för uppräknings av programpriser för gymnasieskolan. Modellen speglar den senast kända utvecklingen av löne- och lokalkostnader samt av kostnaden för lärverktyg och administration. Ersättningen räknas upp med ett vägt medelvärde för de fyra nämnda kostnadsslagen. Underlaget till beräkningen hämtas från SCB. Uppräknings av ersättningen framöver görs årligen i juni och träder i kraft följande årsskifte.

Uppräknings från 2014 till 2015 är 2,99 procent. Uppräknings kommer att variera mellan åren beroende på kostnadsutvecklingen.

		Kostnadsslag				Totalt
		Under- visning	Lokaler	Lär- verktyg	Admin /övrigt	
	Andel %	56	22	10	12	100
Index	%					
Lärlöneindex	4,54	100	0	0	0	
Komm. löneindex	2,60	0	10	0	80	
Lokalindex	0,60	0	80	0	20	
KPIx	0,20	0	10	100	0	
Sammanvägt index	100	4,54	0,76	0,20	2,20	2,99

Beslut om ny modell för uppräknig av ersättningen fattas av KSLs styrelse.

§ 11 STYRNING OCH UPPFÖLJNING

Den av kommunerna genom KSL inrättade styrgrupp för den gemensamma vuxenutbildningsregionen utgör även styrgrupp för denna överenskommelse.

Styrgruppen ska tillsammans med kommunerna och den operativa styrgruppen för sfi-bas följa upp och utvärdera denna överenskommelse.

Styrgruppen ska även följa upp länets beviljade sfi-basnoders verksamhet i samråd med tjänstemannanätverken inom KSL och enligt de uppföljningsverktyg som tas fram inom ramen för arbetet med den gemensamma vuxenutbildningsregionen.

§ 12 AVTALSTID

Överenskommelsen gäller efter beslut i ansvarig nämnd och tillsvidare. KSL ska delges kopia på protokollet där beslutet framgår.

Beslut i ansvarig nämnd om antagande av överenskommelse är att likställas med undertecknande.

Uppsägning av överenskommelsen ska ske genom beslut i ansvarig nämnd och KSL ska delges kopia på protokollet där beslutet framgår.

Kommun som sagt upp denna överenskommelse ansvarar för att deltagare som påbörjat utbildningen kan fullfölja denna. Kommun som sagt upp avtalet är skyldig att betala sin del av kostnaden för sfx-samordnartjänsten till värdkommunen ett (1) år från att beslutet fattades.

Kvalitetskriterier för sfi-basutbildning

Innehållsförteckning

- A. Inledning
- B. Utbildningens innehåll
- C. Deltagaren i sfi-bas
- D. Personal i sfi-bas
- E. Organisation av utbildningen

A. Inledning

Kvalitetskriterierna är framtagna av huvudnoden Södertälje i samarbete med noderna Järfälla och Sigtuna och är tänkta dels som stöd vid start av ny nod och dels som ett kvalitetssäkringsinstrument. Kriterierna fungerar som ett ramverk för enhetligt arbete med målgruppen. Måluppfyllelse av kriterierna kan vara en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Sfi-bas-utbildningen syftar till att erbjuda vuxna analfabeter och kortutbildade en snabbare väg till att uppnå sfi-nivå kurs B studieväg 1, grundläggande skriv- och läsinlärning, kunskaper i basämnen samt arbetsmarknadsintroduktion. Sammantaget stärker utbildningen individens självkänsla och ger stöd till att finna sin väg till egenförsörjning samt att i övrigt kunna verka som ansvarstagande samhällsmedborgare. Lärare, arbetsmarknadskonsulent och modersmålsstödjare arbetar nära tillsammans för att ge deltagarna kunskaper i svenska språket, läs-/skrivkunnighet, kunskap om det svenska samhället, medvetenhet om hälsa och motion, digital kompetens och en väg till arbete och egen försörjning. Undervisningen är praktiskt orienterad och planeras utifrån deltagarnas förutsättningar och behov och med delaktighet av deltagarna själva.

Viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt lärande för målgruppen är att:

- utgå från individens erfarenheter och det redan kända
- hela tiden stötta individens tro på den egna förmågan
- skapa kontinuitet i undervisningssituationen – att knyta an till en eller några personer som tror på en, även när man själv drabbas av tvivel
- ett tryggt socialt sammanhang är en avgörande förutsättning för lärande
- tillräckligt med tid ges för att befästa nya kunskaper

- lärare och övrig personal med rätt kompetens finns som både entusiasmerar och ställer krav
- deltagaren förstår syftet med utbildningen, vad den ska leda till och varför den är viktig – tydliga delmål som man ofta pratar om med tolk/modersmålsstödjare
- modersmålsstöd finns

Forskning (Kirmayer 2007) visar att en av riskfaktorerna för trauma och sjukdom bland invandrade är att vara lågutbildad. Individen riskerar att hamna i en traumatiserande livssituation som leder till permanenta sjukdomstillstånd med stora kostnader för försörjningsstöd och sjukvård. Tidiga sammanhängande insatser som utgår ifrån individens förutsättningar förebygger mänskligt lidande och stora kostnader för utanförskap.

B. Utbildningens innehåll

1. Kursplaner

Kursplaner finns för de olika ämnena i sfi-bas-utbildningen. Utbildningen följer kursplanerna för sfi A och B, studieväg 1. Delar ur kurserna för grundläggande vuxenutbildning används i matematik och samhällskunskap (omvärldskunskap). Orienteringskurser i hälsa, arbetsmarknad och digital kompetens finns framtagna. Alla basnoder arbetar efter samma kursplaner och orienteringskurser för att säkra en likvärdig utbildning på noderna.

Kriterier att uppfylla

- Den samordnande noden ansvarar för att aktuella kursplaner för basundervisningen finns
- Kursplaner ska följas och revideras varje år av sfi-bas-noderna gemensamt

2. Språkundervisningen

Språkundervisningen i sfi-bas-utbildningen består av två delar – undervisning i svenska och modersmålsundervisning.

- Svenskundervisningen följer styrdokumentet för undervisning i svenska för invandrare och handlar inledningsvis mer om språktillägnet, dvs att tillägna sig ett språk att kommunicera med och att uppnå språkligt flyt.
- Modersmålsundervisningen är en språkundervisning där deltagarna lär sig att läsa och skriva på sitt modersmål.
- Alfabetisering på svenska
- Latinisering vid annat skriftspråk
- Läs- och skrivträning på svenska

2.1 Undervisning i svenska

I sfi-bas används en inlärningsmetod och ett förhållningssätt som aktiverar flera sinnen, som frigör reservkapacitet och ökar inlärningsförmågan hos individen. Genom att skapa en inlärningsmiljö där deltagarna i fiktiva identiteter tränar språket med fantasi, rollspel, bilder, musik och rytm sker inläringen snabbt och utan ansträngning. De metoder som används ska vara deltagaraktiva, vilket främjar en snabb utveckling av den muntliga kompetensen, dvs. ett funktionellt talspråk och vara särskilt lämpade för de som saknar studievana, t.ex. suggestopedi. Metoden ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Kriterier att uppfylla

- Utbildning i svenska för invandrare enligt befintliga kursplaner
- Grundläggande skriv- och läsinläring integrerad i undervisningen
- Undervisningen ska utgå från en deltagaraktiv metod som skapar ett positivt och avspänt inlärningsklimat t.ex. suggestopedi

2.2 Modersmålsundervisning

Sfi-bas utbildningen innehåller modersmålsundervisning. Omfattningen av modersmålsundervisningen kan variera och är bl.a. beroende av deltagarens språkliga nivå och behov samt av läs- och skrivkunskaper på modersmålet. Samarbete mellan noderna kan ske kring olika språkgrupper.

Om man inte kan läsa och skriva på modersmålet så är det svårare att tillgodogöra sig undervisning i svenska. Färdigheter som t.ex. att tala, skriva och läsa samt att använda olika verktyg som lexikon, göra anteckningar m.m. lärs lättare in på modersmålet. Forskning visar att modersmålsundervisning kan vara en genväg till att lära sig läsa och skriva på svenska.

Kriterier att uppfylla

- Strävan ska vara att erbjuda modersmålsundervisning i de språk som är representerade i deltagargruppen utifrån det behov som finns.

3. Modersmålsstöd

I sfi-bas-utbildningen används modersmålsstödjare. Omfattningen av modersmålsstödet kan variera och är bl.a. beroende av deltagarens nivå och behov. Samarbete mellan noderna kan ske kring olika språkgrupper.

Modersmålsstödjare bidrar med språkförståelse och kulturförståelse mellan lärare och deltagare – undervisningen underlättas av att läraren och deltagaren förstår varandra och kan ställa frågor till varandra. Att kunna förstå och göra sig förstådd i den dagliga undervisningssituationen gör också att deltagaren känner sig trygg, sedd och tagen på allvar, vilket stärker självkänslan och identiteten hos deltagaren. Detta påverkar motivationen och inlärningsförmågan positivt.

Kriterier att uppfylla

- Strävan ska vara att erbjuda modersmålsstöd i de språk som är representerade i deltagargruppen.
- Noden kan inte tacka nej till någon deltagare med visst språk för att det kan komma att innebära en kostnad för modersmålsstöd.

4. Undervisning i Basämnen

Basämnena i utbildningen syftar till att ge deltagarna färdigheter och kunskaper som ökar förståelsen för omvärlden och förbereder deltagaren för fortsatta studier och för att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Undervisningen bidrar också till att stärka individen att hantera sitt liv och att kunna ta ansvar för sitt liv. Undervisningen är praktiskt inriktad och utgår från styrdokument, kursplaner och deltagarnas behov.

Kriterier att uppfylla

- Omvärldskunskap - enligt orienteringskursens plan/delkursplan för grundläggande samhällskunskap
- Hälsa/rörelse - enligt orienteringskursens plan
- Matematik - enligt orienteringskursens plan/delkursplan för grundläggande matematik
- Digital kompetens – enligt orienteringskursens plan

5. Arbetsmarknadsintroduktion

I sfi-bas-utbildningen ingår arbetsmarknadsintroduktion vars syfte är att förbereda deltagarna för arbetslivet i Sverige och förmedla kunskap om den svenska arbetsmarknadens villkor, krav och övrig förhållanden. Arbetsmarknadsintroduktionen inleds tidigt i utbildningen och är ett inslag under hela utbildningen.

Kriterier att uppfylla

- Arbetsmarknadsintroduktion – enligt orienteringskursens plan

6. Stöd i vardagslivets frågor

En viktig del i utbildningen är att personalen kan möta deltagaren i vardagslivets frågor. Om man inte kan läsa och skriva och inte behärskar svenska språket så kan även små svårigheter upplevas som stora problem som helt upptar ens tankar och blir ett hinder för inläringen. För att undanröja detta hinder för undervisningen erbjuds vid behov stöd i vardagslivets frågor och hjälp att hitta ytterligare stöd vid mer komplicerade behov. Detta stöd behöver särskiljas från ett passiviserande omhändertagande och balanseras med krav och utmaningar på områden där deltagaren har resurser och utvecklingskapacitet.

Kriterier att uppfylla

- Möjlighet till hjälp med vardagsfrågor med språkstöd ska finnas regelbundet.

C. Deltagaren i sfi-bas

7. Delaktighet

All undervisning ska utgå från deltagarnas tidigare kunskaper, erfarenheter, intressen och långsiktiga mål. Deltagarnas upplevelse och uppfattning om undervisningen är viktig för att pedagogerna och övrig personal ska kunna planera undervisningen på ett sätt som gör den optimal för deltagarnas inläring. Deltagarna ska ha reellt inflytande över undervisningens innehåll och metoder.

Kriterier att uppfylla

- Elevråd hålls minst varannan månad med någon som ej undervisar deltagarna
- Klassråd hålls varje vecka tillsammans med ansvarig lärare i syfte att ge utrymme för deltagarnas behov och önskemål.

8. Eget arbete – ej lärarledd undervisning

I utbildningen praktiseras eget arbete vid vissa tillfällen. Eget arbete är pedagogiskt motiverat och syftar till att låta deltagarna individuellt eller i grupp utföra uppgifter på egen hand för att pröva den egna förmågan. Insatsen kräver att uppgiften är väl vald utifrån varje deltagares aktuella förmåga, att den är väl förberedd och att tid ges efteråt för redovisning och feedback från läraren.

Kriterier att uppfylla

- Lämplig omfattning är upp till ett tillfälle/vecka
- Uppgiften ska vara avgränsad och anpassad efter deltagarens förmåga
- Eget arbete kan utföras individuellt eller i mindre grupper om 2-4 deltagare
- Undantagsvis kan även en hel utbildningsgrupp ges en gemensam uppgift

D. Personal i sfi-bas

9. Kompetenskrav och ansvarsområde

Att undervisa kortutbildade och analfabeter ställer stora krav på dem som undervisar, det krävs goda kunskaper, stort tålamod och engagemang. En viktig förutsättning för ett framgångsrikt lärande för målgruppen är pedagoger med rätt kompetens som både entusiasmerar, ger stöd och ställer krav. Lärarnas, arbetsmarknadskonsulentens och modersmålsstödjarnas undervisning/arbete läggs upp så att man förstärker varandras arbete.

Om suggestopedimetoden används ska utbildare som utbildats i suggestopedi användas. Motsvarande gäller för övriga metoder som kan användas för att säkra kvalitén på utbildningen.

Utgångspunkten hos all personal ska vara att möta varje deltagare med en tanke om att hon/han bär på resurser, förmåga och vilja att bidra till sin eget lärande och väg tillsjälvständighet och egen försörjning.

9.1 Modersmålsstödjare/modersmålsundervisare

Modersmålsstödjare ansvarar för att ge modersmålsstöd i undervisningen och enklare vardagligt stöd med stöd av arbetsmarknadskonsulent. Modersmålsstödjaren kan också vara den som ger modersmålsundervisning med stöd av sfi-lärare.

Kompetenskrav

- Erfarenhet av/utbildning i att arbeta med människor
- Erfarenhet från båda kulturerna – hemlandet och Sverige
- Flytande hemspråk och god svenska (muntligt minst motsvarande sfi D)
- Utbildning i deltagaraktiv metod
- För modersmålsundervisare krävs erfarenhet av/utbildning i pedagogik

9.2 Sfi-lärare

Sfi-lärare ansvarar för svenskundervisning och stöd i modersmålsundervisning till modersmålsstödjare.

Kompetenskrav

- Legitimerad sfi-lärare alternativt speciallärare. Eventuella obehöriga lärare ska ha kompetensutvecklingsplan
- Erfarenhet av och utbildning i läs- och skrivinlärning
- Utbildning i deltagaraktiv metod
- IT-kunskaper
- Vara väl insatta i digitala verktyg
- Kunna använda digitala verktyg i undervisningen
- Kunna vägleda eleverna i digitala verktyg

9.3 Baslärarna

Baslärare ansvarar för undervisning i basämnena.

Kompetenskrav

- Legitimerad sfi-lärare. Eventuella obehöriga lärare ska ha kompetensutvecklingsplan
- Legitimerad lärare med ämneskunskaper
- Utbildning i deltagaraktiv metod.
- IT-kunskaper
- Vara väl insatta i digitala verktyg
- Kunna använda digitala verktyg i undervisningen
- Kunna vägleda eleverna i digitala verktyg

9.4 Arbetsmarknadskonsulent

Ansvarar för arbetsmarknadsintroduktion, vardagligt stöd och stöd i detta till modersmålsstödjare.

Kompetenskrav

- Beteendevetenskaplig eller motsvarande utbildning
- Erfarenhet av att arbeta stödjande med coachning, vägledning och handledning
- Kunskap om arbetsmarknadsfrågor och offentlig förvaltning
- Erfarenhet av arbete med målgruppen och goda kunskaper om migrationsprocessen

E. Organisation av utbildningen

10. Fysiska förutsättningar för utbildningen

I sfi-bas-utbildningen är det lilla sammanhanget en viktig del av kvaliteten. Detta gör situationen begriplig, hanterbar och därmed meningsfull för deltagare och det skapar en känsla av sammanhang och tillhörighet som utgör en trygg grund för inläringen. Deltagarna behöver kunna delas in i mindre grupper utifrån vilken nivå de befinner sig på. En deltagaraktiv undervisning kräver större utrymme än traditionell undervisning gör, eftersom man behöver kunna röra på sig i klassrummet och undervisningen behöver varieras med flera olika moment under lektionerna.

Kriterier att uppfylla

- Ett lämpligt antal deltagare per sfi-bas-enhet är ca 42-50, indelat i tre grupper
- Lämpligt antal deltagare per grupp är 12-17

11. Kvalitets- och metodutvecklingssamarbete mellan noderna.

Samarbetet mellan noderna skapar förutsättningar för en kvalitativ utbildning genom att kunskap, kompetens, resurser och erfarenheter samlas på några noder i länet. Samarbete kan ske kring modersmålundervisare/-stödjare, arbetsmarknads-konsulenter m.m. Kvalitets- och metodutvecklingssamarbetet säkerställer att deltagarna får en likvärdig utbildning oavsett vilken sfi-bas-nod individen hör till.

Kriterier att uppfylla

- Samordnande bas-nod ansvarar för det nätverk av noder som finns i länet.
- Orienteringskurser och delkursplaner för de olika ämnena i sfi-bas-utbildningen följs upp och revideras regelbundet av sfi-bas-noderna gemensamt.
- Personal på sfi-bas-noderna auskulterar på varandras noder regelbundet.
- Noderna samarbetar kring viss kompetensutveckling av personal samt kvalitets- och utvecklingsarbete. Samordnande nod ansvarar

12. Överlämning mellan sfi-bas och ordinarie sfi

När deltagaren är klar på sfi-bas-noden genom att betyg på sfi-nivå B uppnåtts skall deltagaren avslutas från sfi-bas och återgå till hemkommunen. Överlämningen till hemkommunen består av betyg i sfi, delkursbetyg och intyg från orienteringskurserna. Checklista finns framtagen för denna överlämning.

Kriterier att uppfylla

- Meddelande om att deltagaren är klar på sfi-bas lämnas till hemkommunens kontaktperson.

13. Organisation av arbetet mellan noderna

Den samordnande noden ansvarar för samordning av noderna. Till sin hjälp i detta har den samordnande noden en operativ ledningsgrupp. Medlemmar i den operativa ledningsgruppen är den samordnande noden (sammankallande och ordförande), en representant vardera (rektor eller motsvarande) från de samverkande noderna och från Stockholm, Koordination Norrort och Etablering Södertörns strategier samt KSL.